

Лабораторна робота № 5

Дослідження дельта-модуляції

Мета роботи - дослідити і вивчити дельта-модуляцію, яка використовується в телемеханіці, зв'язку, пристроях електроніки й автоматики.

5.1 Короткі теоретичні відомості

Для перетворення сигналів амплітудноімпульсної модуляції у цифрову форму може бути використана *дельта-модуляція* (рис. 5.1). При цьому кодується не квантоване значення аналогового сигналу, а знак приросту даного відрахунка відносно попереднього. Інформація про знак передається за допомогою дворівневого (+1 або -1) однорозрядного коду. Неперервний сигнал в цьому випадку замінюється ступінчастою функцією, яка приблизно співпадає з сигналом. Її приріст визначається у моменти дискретизації за часом і не може перевищувати крок квантування Δ . Цифровий сигнал $v(t)$ є послідовністю імпульсів, полярність яких визначається знаком приросту відрахунків. Тактова частота дельта-модульованого сигналу дорівнює частоті дискретизації сигналу $S(t)$.

Декодування сигналу дельта-модуляції на приймальному боці здійснюється інтегратором, який перетворює цифровий дельта-модульований сигнал на ступінчастий. На виході інтегратора вмикається фільтр нижніх частот, який згладжує ступінчастий сигнал і приблизно відтворює початковий.

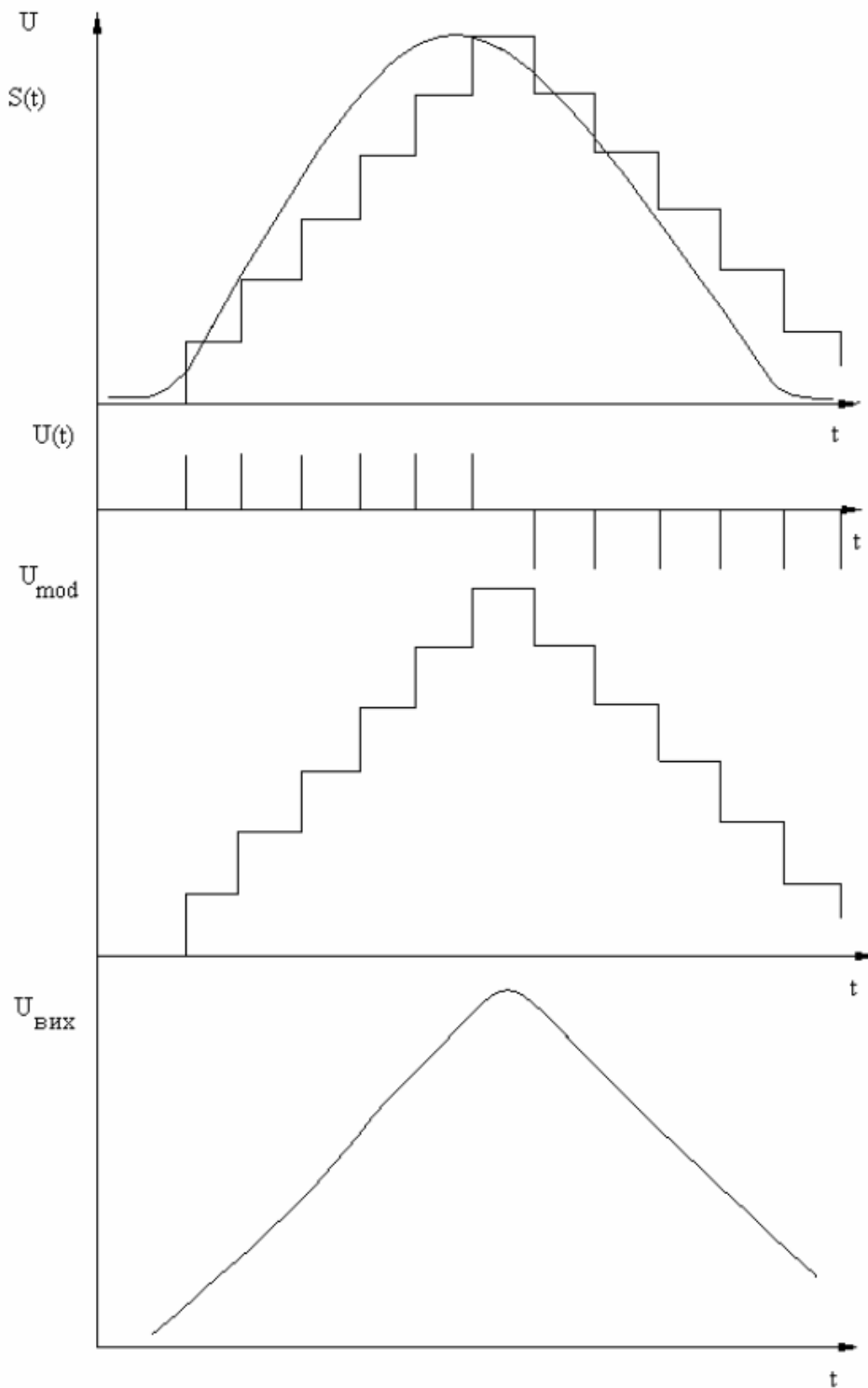

Рисунок 5.1 – Послідовність перетворень у випадку дельта-модуляції

При цьому методі модуляції виникають шуми квантування, які залежать від кроку квантування.

При дельта-модуляції безперервний вихідний сигнал апроксимується слідкуючим сигналом, $G(t)$ (рис. 5.2).

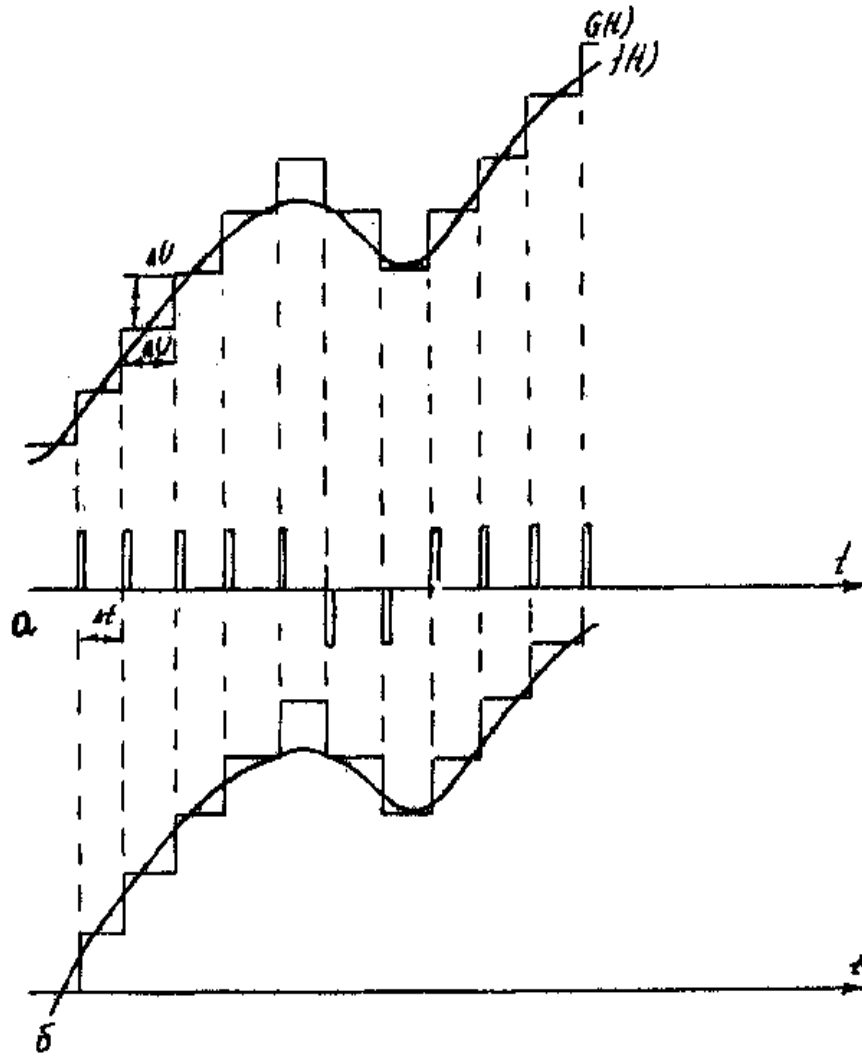

Рисунок 5.2 - Дельта-модуляція

Степінь відповідності функцій $G(t)$ і $f(t)$ визначається значенням кроку квантування в часі Δt і за рівнем ΔU . Згідно функції ступінчатого (трикутного) сигналу одержують модульований сигнал у вигляді одиночних імпульсів (найчастіше змінюється полярність імпульсів). Дані імпульсу відбивають знак різниці між

поточною вибіркою і її прогнозованим значенням, у якості якого береться квантоване значення попередньої вибірки.

Таким чином, при дельта-модуляції значення повідомлення в кожній точці кодується однорозрядним двійковим кодом. На виході приймального пристрою з імпульсної послідовності відновлюється вхідний сигнал (рис. 5.2,б).

Недоліки дельта-модуляції:

- залежність динамічного діапазону від частоти модулюючого сигналу, що пояснюється ростом крутості сигналу зі збільшенням частоти;
- низька завадостійкість системи при впливі в каналі імпульсних перешкод.

Похибка не перевищує кроку квантування. З цієї точки зору крок квантування треба зменшувати. Але з малим кроком квантування швидкість зміни ступінчастого сигналу на виході інтегратора невелика. На інтервалах часу, де стрімкість кодового сигналу велика, різниця між неперервним і ступінчастим сигналами велика, і похибка різко збільшується. Це називається *перевантаженням*. Якщо сигнал постійний, то система відслідковує рівень сигналу, формуючи по черзі позитивні та негативні імпульси.

З метою усунення перевантажень необхідно, щоб приріст сигналу $S(t)$ за період дискретизації не перевищував кроку квантування. Виконання цієї умови вимагає збільшення частоти дискретизації. Для передавання телефонних повідомлень частота дискретизації повинна бути 150 ... 200 кГц.

5.2 Лабораторний макет для експериментального дослідження

Віртуальний лабораторний макет являє собою головне вікно. Права частина цього вікна поділена на чотири частини, де показані графіки аналогового, оцифрованого, модульованого та демодульованого сигналів. В лівій частині – параметри досліджуваних сигналів.

5.3 Порядок виконання роботи

1. Увімкнути макет «Дельта-модуляція». У лівій частині цього вікна вибрати дельта-модуляцію.

2. Виставити частоту дискретизації 10000 Гц, перші значення частоти сигналу й амплітуди відповідно до варіанту завдання (табл. 5.1) і натиснути клавішу «Встановити».

Таблиця 5.1 - Варіанти завдань

Варіант	1	2	3	4	5	6
Частота сигналу, Гц	50	75	100	125	150	175
	200	300	400	500	600	700
Амплітуда сигналу, В	5	6	7	8	9	10
	50	60	70	80	90	100

Замалювати графіки для кожного типу вхідного сигналу (синусоїди, прямокутного та трикутного). Записати для кожного

випадку величину середньої похибки (видається внизу цієї частини вікна).

3. Виставити друге значення частоти сигналу і повторити п. 2.
4. Виставити друге значення амплітуди сигналу і повторити п. 3.
5. Вимкнути головне вікно віртуального макету.

5.4 Зміст звіту

1. Мета роботи.
2. Послідовність перетворень у випадку дельта-модуляції.
3. Зняті характеристики для трьох форм вхідного сигналу при 2-х значеннях його частоти і амплітуди.

5.5 Контрольні питання

1. Що таке модуляція?
2. Які бувають методи імпульсної модуляції?
3. Що являє собою дельта-модуляція? В чому її переваги і недоліки?
4. За рахунок чого можна підвищити швидкість передавання інформації?
5. Як впливає на величину середньої похибки амплітуда і частота сигналу?